

Proslov k 50. výročí založení VZS ČČK

Vodní záchranná služba Českého červeného kříže je spolek, který má ve svém poslání preventivně záchrannou činnost na vodních plochách České republiky. Je největší a nejstarší celostátní organizací věnující se vodní záchrance, vzdělávání a záchrannému sportu. V současné době působí v deseti krajích České republiky a je aktivní součástí Integrovaného záchranného systému České republiky. Vodní záchranná služba je také od roku 1994 členem mezinárodní organizace vodní záchrany – International LifeSaving Federation – a zastupuje tak Českou republiku na mezinárodní úrovni. Vodní záchranná služba je také kolektivním členem Českého červeného kříže a dodržuje jeho principy a poslání.

Utonutí je v České republice druhou nejčastější příčinou náhlé smrti hned po dopravních nehodách. Z tohoto pohledu je činnost Vodní záchranné služby na velkých vodních plochách zcela nezastupitelná a nenahraditelná. Veškerou činnost dělají dodnes vodní záchranáři zdarma ve svém volném čase, přesto na zcela profesionální úrovni.

Za dobu existence členové Vodní záchranné služby zachránili stovky lidských životů a materiálové hodnoty v řádech stovek tisíců korun.

V Jihočeském kraji dnes působí čtyři pobočné spolky vodní záchranné služby Českého červeného kříže. A to: České Budějovice, Český Krumlov, Tábor a Soběslav. Z toho dvě prvně jmenované (České Budějovice a Český Krumlov) působí na Lipenské přehradě ze stanic Vodní záchranné služby na Modříně a v Dolní Vltavici.

Vodní záchranná služba je lídrem v oblasti záchrany ve vodním prostředí. Jako jediná celostátní organizace svého druhu působí, zvláště v letních měsících, na vybraných vodních plochách, kde funguje v režimu 24 hod/nonstop. Jakožto ostatní složka Integrovaného záchranného systému je pak běžně využívána k primárním zásahům na vodních plochách, nebo jejich blízkosti, krajskými operačními středisky Hasičského záchranného sboru České republiky, Zdravotnických záchranných služeb a Policie České republiky. Na tomto místě vyjadřujeme jménem Vodní záchranné služby upřímné poděkování vám příslušníkům

Proslov k 50. výročí založení VZS ČČK

hasičských záchranných sborů, zdravotnických služeb a police za vstřícnou spolupráci a pomoc.

Vodní záchranná služba není fenoménem v oblasti vodní záchrany jen v České republice. O jejích kvalitách svědčí i dlouholetá spolupráce s Vodní záchrannou službou Horního Rakouska a také hornorakouskou zemskou vládou, jež se v rámci společných projektů výrazně podílejí na rozvoji vzájemných vztahů a poslání obou partnerských organizací. Výměna zkušeností, společná cvičení, i sportovní akce pořádané ve spolupráci s rakouskými záchranáři vedou nejen k utužení dobrých zahraničních vztahů, ale i ke zlepšení kvality nabízených služeb v oblasti vodní záchrany a první pomoci. Nemalou výhodou je i nutnost komunikace v němčině či angličtině, což výrazně zlepšuje dorozumívání českých vodních záchranářů se zahraničními turisty.

Momentky z historie.

Za datum vzniku Vodní záchranné služby ČČK lze formálně považovat již rok 1967. Nicméně její aktivní činnost započala až v roce 1968, kdy byl zorganizován v Olomouci první kurz pro instruktory, a dokonce proběhl i první doškolovací kurz. Propagátorem myšlenky založení novodobé vodní záchranné služby byl Dr. Jeroným Řepa, který reagoval na stále vzrůstající počty utonulých. Snaha Dr. Jeronýma Řepy přinesla své ovoce a dala tak vzniknout Vodní záchranné službě fungující pod patronací Červeného kříže, jak tomu bylo i v jiných zemích. Zajímavostí je, že se tomu stalo přesně 200 let poté, co byl založen vůbec první spolek záchránců tonoucích na světě Maatschapy TotRedding van Drenkelingen v nizozemském Amsterdamu v roce 1767.

Myšlenka provádění organizované a kvalitní vodní záchrany na vodním díle Lipno vznikla již se založením Jachetního klubu Černá v Pošumaví – tedy zhruba velmi záhy po založení samotné Vodní záchranné služby. V roce 1970 byl Jachetní klub takřka jedinou organizací, která disponovala motorovými čluny schopnými provést záchranu na vodě. Zpravidla se jednalo spíše o preventivně záchrannou činnost, kdy čluny vyjížděly při změně počasí nebo v okamžiku selhání jachtařské techniky. Veškerá vodní záchrana tak probíhala spíše díky

Proslov k 50. výročí založení VZS ČČK

dokonalé znalosti povětrnostních a meteorologických podmínek panujících na Lipně v oblasti Černé v Pošumaví formou preventivních varování a transportu na břeh.

V roce 1982 došlo přičiněním Vladimíra Beránka k založení Místní skupiny Vodní záchranné služby Soběslav, který je od počátku až dosud jejím předsedou. Snahou bylo vytvořit stanoviště vodní záchranné služby na Orlíku, což se nakonec nepodařilo.

Fakticky je možno rozvoj vodní záchranné činnosti na Lipně datovat do roku 1981, kdy jeden z hlavních představitelů tehdy již pomalu se formující Místní skupiny Vodní záchranné služby Otto Zemek zahrnul do přípravy vodních záchrannářů i vylovení utonulé osoby. Zcela klíčovým okamžikem se pak stal den 14.tý červenec roku 1984, kdy na Radslavi utonul jeden z prvních českých windsurferů. Záchrana byla realizována poměrně rychle, ale bohužel s negativním výsledkem. I to podnítilo myšlenku zkvalitnit komunikaci a integraci záchranných složek na Lipně.

Po formální stránce pak lze datum 14. září 1984 označit za den oficiální registrace Místní skupiny Vodní záchranné služby Československého červeného kříže Český Krumlov na republikové úrovni. Členové Místní skupiny Vodní záchranné služby Československého červeného kříže Český Krumlov organizují první školení pod vedením instruktora Otty Zemka a stávají se tak řádně vyškolenými členy tehdejší Vodní záchranné služby. O vznik místní skupiny zde na Lipně se zasloužil především Dr. Alexandr Jegorov, který je zakladatelem Vodní záchranné služby na Lipně. Dr. Alexandr Jegorov mnoho let aktivně působil nejen v řadách Vodní záchranné služby, ale i Horské služby. Z této pozice také primárně prosazoval myšlenku realizovat vodní záchrannu členy horské služby, od této idey byl ale nucen ustoupit, jelikož záchranná činnost a principy neodkladné první pomoci mají ve vodním prostředí zcela jiná specifika.

K 1. lednu 1988 měla Místní skupina Vodní záchranné služby Československého červeného kříže Český Krumlov už 29 členů a o rok později, 28. ledna 1989 vzniká i první skupina dětských záchrannářů.

Proslov k 50. výročí založení VZS ČČK

Sportovní aktivitu českokrumlovských záchranářů můžeme vysledovat zpětně dokonce až do června roku 1983, kdy členové českokrumlovské skupiny úspěšně reprezentují na celorepublikové soutěži záchranářů organizovanou Červeným křížem na Velkém rybníku v Plzni.

Zázemí neměli vodní záchranáři ani v Dolní Vltavici ani na Modříně vždy takové jako dnes. Ještě v roce 1993 záchranáři přespávali ve stanech, chybělo i základní vybavení a sociální zařízení. Později jim bylo umožněno přebývat i skladovat svou techniku v původní staré hasičárně. Získali tak alespoň střechu nad hlavou a jakési základní zázemí pro fungování. Podmínky to však nebyly nikterak záviděníhodné – i nadále chybělo sociální zařízení a techniku i záchranáře ničila všudypřítomná plíseň. Výstavba "Česko-rakouského výcvikového střediska a základny Vodní záchranné služby" v Dolní Vltavici byla zahájena položením základního kamene dne 5. února 2011 a dokončena i přes nepříznivé klimatické podmínky ještě téhož roku 20. srpna. Zásluhy na vybudování této zcela vyhovující a reprezentativní základny nelze přičítat nikomu jinému než současnému dlouholetému předsedovi pobočného spolku Vodní záchranné služby Českého červeného kříže Český Krumlov Milanu Bukáčkovi.

Zatímco v minulosti se Místní skupina potýkala s nedostatkem financí na pořízení odpovídajícího materiálu a techniky, poruchovými motorovými čluny či nevyhovujícím zázemím, dnes pobočný spolek Český Krumlov disponuje vybavením na špičkové úrovni. Ať už se jedná o motorové čluny, čtyřkolku, různé druhy nemotorových plavidel vhodných na záchranu tonoucích, nebo bohaté materiální vybavení záchrannými prostředky pro užití jednotlivcem i skupinou počínaje,, a zdravotnickým vybavením pro poskytování kvalifikované předlékařské první pomoci konče. Na převážnou většinu svého vybavení si českokrumlovští vodní záchranáři museli vydělat sami. Zásadním počinem byla nezištná finanční a materiálová podpora Michala Pavlíčka, který poskytl bez úplatně původní hotel Relax a později pak po jeho zbourání i budovu tzv. Motoru čímž získala Vodní záchranná služba solidního logistické a hygienické zázemí pro svou činnost. S rokem 2003 získala

Proslov k 50. výročí založení VZS ČČK

Vodní záchranná služba Jihočeského kraje i každoroční finanční podporu od Jihočeského kraje.

Zdrojem financí vodním záchranářům byly a jsou především organizování tzv. teambuildingů, školení první pomoci i metod záchrany na vodě či přežití v přírodě. Jedná se nejen o pramen financí tolik potřebných pro provoz základny i samotné záchranné činnosti, ale i tak žádaná forma prevence a vzdělávání laiků na poli záchrany, sebezáchrany a provádění neodkladné resuscitace či kvalitní první pomoci. Dalším zdrojem financí či materiálové podpory byla a je pomoc našich partnerů. Zmínil bych především již jmenovaného Michala Pavlíčka - firma Edikt, Jihočeský kraj, Obec Černá v Pošumaví a společnosti: Kámen a písek, Linde pohony, EOn, ČEZ, Povodí Vltavy, a další.

Vodní záchranná služba je také ostatní složkou Integrovaného záchranného systému na základě „Dohody o plánované pomoci na vyžádání“ uzavřené s Ministerstvem vnitra – Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky. A je také zapsána v Ústředním poplachovém plánu ČR. V roce 2005 byla podepsána „Dohoda o plánované pomoci na vyžádání“ mezi Hasičským záchranným sborem Jihočeského kraje a Vodní záchrannou Jihočeského kraje.

Již od katastrofálních povodní v roce 1997 prokázala Vodní záchranná služba svoji akceschopnost v nejnáročnějších podmínkách. Vodní záchranná služba disponuje specialisty na zásahy na volné a tekoucí vodě, kteří jsou nasazováni do náročných podmínek, kde díky svému výcviku a vybavení jsou schopni zajistit bezpečnou evakuaci, nebo záchranu lidí a majetku. Její záchranné týmy se od roku 1997 účastnily všech povodní, ať už většího či lokálního významu. Vodní záchranáři jsou nasazováni nejen při povodních či záplavách, ale i v případě pátracích akcí na vodě, nebo v blízkosti vodních ploch a toků, i při vyhledávání utonulých či při likvidačních pracích a záchraně majetku.

Významné ocenění získala Vodní záchranná služba od předsedy Českého Olympijského výboru za záchranné a zdravotní zabezpečení významné sportovně-společenské akce Olymp parku Rio – Lipno, která se konala v Lipně nad Vltavou v srpnu 2016.

Členové Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje byli po několik let školeni v oblasti vodní záchrany na hladinách a tekoucích vodách právě instruktory Vodní záchranné služby.

V neposlední řadě stojí za zmínku i výchova mládeže a sportovní činnost a reprezentace. Každoročně se juniorská i seniorská reprezentace Vodní záchranné služby účastní Mistrovství Evropy anebo Mistrovství světa ve vodním záchranném sportu (Lifesaving). Jsme hrdi, že zástupci Pobočných spolků Český Krumlov a Soběslav získali z těchto mistrovství i medaile. Při pravidelných trénincích jsou v oblasti vodní záchrany a záchranném sportu zocelovány děti od osmi let a jsou vedeny k smysluplnému trávení volného času. Z nich pak vychovávají novou generaci vodních záchranářů a již nyní v útlém věku se mnozí z nich mohou pyšnit svými prvními kvalifikacemi a průkazy mladých vodních záchranářů.